CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library
S.D.P.B.
Coll. No. 842

Title Mahopaniṣat.

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No.: 842 Subject: Tantric lit.

Title: Mahopanisat

Author: - Scribe: -

Date of the work: - Date of the Ms.: -

Place of the work: - Place of the Ms.: -

Size: 6.6" by 4' Extent: 37 foll.

Language: Sanskrit Script: Devanagari

Remarks: —

ी गणेशायं वाग्गुरुभ्यो नमः   अथ श्री वि
निषदं लिख्यते ॐ अथैतस्मिन्नंतरे
प्राजापत्यं वैंदवं विलयकारणरू
त्रेत्यपराभिधा भगवत्येवमादिश्र
र्भुवस्स्वरोम् त्रिणि पुराणि त्रिपुरास्व
र्गपातालाख्यानि त्रिपुराणि हरिमायात्म
केन ह्रींकारेण हृल्लेखाख्या परा भगवती ।
त्रिकूटावसाने निलये विलये धाम्निमद १

साधारेण व्याप्नोति सैवेयं भगवती त्रिपु
रेति व्याख्यायते तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गोदे
वस्य धीमहि धियोयोनः प्रचोदयात् प
जस्यसावदों जातवेदसे सुनवाम
मरातियतो निदहाति वेदः सनः प
तिदुर्गाणि विश्वा नावेव सिंधुं दुरि
ग्निः ॐ त्र्यंबकं जजामहे सुगंधिं पु
वर्द्धनं उर्वारुकमिव वंधनान्मृत्योर्मु

…यमाम्नाता शताक्षरी महाविद्याच
…पयी साह्मणी त्रिपुरा परमेश्वरी आ
…त्वारि पदानि परब्रह्मविकासिता
…तीयानि राष्ट्राख्यानि तृतीयानि रा
…नि तत्र लोकाः वेदाः शास्त्राणि पुराण
निधर्माणि विचिकित्सिकानि ज्योतींषि च
शिवशक्तियोगादित्येवं घटनाव्यापद्यते
अथैतस्मिन्नन्तरे परं गद्वरं व्याख्यास्यामो २

महामनुसमुद्धृतं तदिति ब्रह्मशाश्व
तं परो भगवान् निर्लक्षणो निरंजनो नि
रुपाधिरादिरहितो देव उन्मीलति पश्य
ति विकासति तत्र चैतन्यभावं कामयति ए
वं देवः शिवरूपि दृश्यते न विकासते य
ति षुयज्ञेषु योगिषु कामं कामयति का
मं कामो जायते कामिनी जायते अक

३

वटतपयन्शान्स्वर्गंतिसकामोजायते
सएवनिरंजनःकामत्वेनोज्जृंभति कामो
जायते तस्मादीश्वरकामोभिधीयते का
मंकामयतितत्परिभाषयाकामःककारं
व्याप्नोतिकामदेवंतदितिककारोआद्य
तितस्मात्तस्यदार्थइत्येवंविद्या सवितु
र्वरेण्यमितिषड्वर्णानिब्रसवेसविताया ३

णिनः स्थूलेब्रस्थूतेशक्तिर्यास्थूलेत्रिपुराशा
क्तिःशधेयंत्रिपुरापरमेश्वरी महाकुंडलि
नीदेविज्ञातवेदसमंडलंयोधातेससर्वंव्या
प्नोति त्रिकोणशक्तिरेकारेणमहाभगेनभ
गाकारेणब्रस्थूतेतस्मादेकारएवग्रह्यते व
रेण्यंश्रेष्ठंभजनीयं-अक्षरंनमस्कार्यंतस्माद्व
रेण्यमीकाराक्षरंग्रह्यतेइत्येवंवेद भर्गोदेव
स्यधीमहिइति व्याख्यास्यामो धकारोधारणं

५

धीत्येवंधार्यतेभगवान्परमेश्वरोसर्वांतर्मतंतु
रा रीयाष्टंकारंपदानांमध्यवर्त्तित्वेनव्याख्यातंभ
र्गोदेवरूपंव्याचष्टेतेतस्मात्भर्गोदेवस्यधी
त्येषमीकाराक्षरंगृह्यते इ महीत्यस्यव्याख्या
नंमहत्त्वंजडत्वंकाठिन्यंविद्यतेयस्मिन् अक्ष
रेतन्मही लकारः परंधामकारुण्याख्यंससा
गरंसपर्वतंसद्वीपंसकाननंससमुद्रंसद्रुमं
डलमेवोक्तंलकारेणपृथ्वीदेवीमहीत्यनेन ५

व्याचष्टे धियोयोनःप्रचोदयात् इत्यनेनप
रमात्मासदाशिवः आदिश्रतः परस्य अणु
रूपेणयकारेणज्योतिर्लिंगमात्मानंधियो
बुद्धयःपरेवस्तुनिध्यानेछारहितेनिर्विकल्पे
प्रचोदयात्प्रेरयेदित्युच्चाररहितंचेतसेचिं
तयित्वाभावयेदिति परोरजस्यसावदोम् इ
तितदवसानेपरंज्योतिरमलंधामहृदिदेव
तंचैतन्यंचिल्लिंगंहृदयागारवासिनीहृद्ये

५

खेत्यादिनास्पष्टं वाग्भवंकूटं पंचाक्षरं पंचभू
तजननं पंचकलालयं आचक्षते इत्येवं वेद ४
अथातो परं कामकलाभूतं कामराजकूटं व्या
ख्यास्यामो तत्सवितुर्वरेण्यमित्यादि चात्रिं
शदक्षरी घटित्वात् तदिति परमात्मा सदाशिवो
क्षरं विमलं निरुपाधितादात्म्यप्रतिपादनेन
इकारक्षरं शिवरूपं संहाररूपं निरक्षरं वा
लिख्यतेति तत्पदव्यावृत्तिमादाय शक्तिं ५

दर्शयति तत्सवितुरिति पूर्वेणाध्वनास्त्र्यो
धश्चंद्रिकाव्याचक्षते मूलाधारादिब्रह्मरं
ध्रांतं अग्निना व्याचक्ष्ये इत्याह भगवान् त
देवशिवशात्तयात्मकमावेदितं शिवोयं परमं
दैवं तारोक्तिरेषात्तुजीवजा सूर्याचंद्रमसौ
योगाद्धंसस्तत्पदउच्यते तस्मादुज्जृंभते
कामः कामी कामः शिवस्स्वयं परः वरोयं
कामदेवोयं वरेण्यं भर्गउच्यते तत्सवितुर्वे

रेण्यं भर्गोऽक्षरं सेवनीयम् अक्षरं समुद्दृश्य रं परमा
त्माजीवात्मनोर्योगादिति स्पष्टम् अक्षरं तृतीयं
हसकांतरति देवस्य सदाशिवस्य सदाशिव
एव निष्कल्मषो त्यक्षरं व्याचक्रे ते परमं पदं
धीयद्धारणं विधत्ते जडत्वं धारणं महदिति त्व
कारः शिवाधस्ताद्धकारात् लकार एवस्य स्त्री
कृतमं त्याक्षरं व्याचक्रे तत्परमचैतन्यं धीयो यो
नः प्रचोदयात् परोरजसेसावदोम् इत्येवं कू

टं कामकला लयं षडध्वपरिवर्तकं वै हस्तवं परंधा
मेति भगवाचेतस्माद्य एवं वेद अथैतस्माद्य
रं तृतीयं श्रीं शक्तिकूटं भवति पद्यते द्वात्रिंशाद्दक्ष
रगायत्र्यात् सवितुर्वरेण्यमिति तस्मादात्मन
आकाशः संभृतमिति तदधीनं वरेण्यं समुद्
द्यमानं तत्सवितुर्वीर्योजीवात्मपरमात्मसमु
द्भवं तं भकाराच्छक्तिरूपं स्तु धारूपं जीवाक्षरं
रूपं स्पष्टमापद्यते भर्गो देवस्य धीमहीत्यने

७

नाधाररूपीशिवोआत्मा अक्षरंभण्यते तद
क्षरंधीमहीत्यनेनशेषंवरेण्यंकाम्यंकमनीयंद
र्शनीयंतृतीयंशक्तिकूटंव्याप्यस्यहीकृतमित्येवं
यंवेदत्र्यक्षरंत्रैपुरंयोधीतेससर्वान्कामानवा
प्नोतिसर्वान्भोगानवाप्नोतिसर्वान्लोकानवा
प्नोतिसर्वान्लोञ्जयतिसर्वावाचोविजृंभय
तिसरुद्रत्वंप्राप्नोसवैष्णवंधामभित्वापरंब्र
ह्मव्याप्नोतियएवंवेदइत्याद्यामभिधायअ ७

थैतस्याःशक्तिकूटमादायशिवेनसंयोज्येतेनेड
थमकूटेनलोपामुद्रेण २ द्वितीयधाम्निपूर्वेरी
वमन्तुनापिदुहीनाशाऽक्तिमन्तहृल्लेखाकूटाको
धामन्तुनाधिष्ठिता २ तृतीयेधाम्निपूर्वस्या
एवविद्यायावाग्भवंकूटंतेनविंचांडीकोवे
रीविद्यांआचक्षते मादनाधःशिवंवाग्भवं
तदूर्ध्वंकामकलालयंशक्त्यूर्ध्वंशक्तिमिति
मानेविविद्या ३ चतुर्थेधाम्निशिवशक्त्या

ह्रींवाग्भवंतद्धुह्रींकामकलालयंशक्त्युह्रींशि
वशक्त्याद्यंवाधःशिमादनंद्वितीयंतत्तीयंशि
वशक्त्याद्यंवांद्विविद्या ४ पंचमेधाम्नीहसा
द्यंवाग्भवंप्रथमंहसहाद्यंमादनाद्यंवाग्भवं
तृतीयंकौबेरीविद्या ५ षष्ठेधाम्निशैवसंज्ञाव्या
वक्ष्यतेइत्येवंवेदादित्वैकारंतुरीयस्वरंसर्वादौस्व
येश्वांद्भसेनमनुनाकौबेरीविद्याअगस्त्य
संहिता ६ सप्तमेधामनितृतीयमेतस्याएवतु ८

शक्त्यु
ह्रींशक्ति
मितिमा
नवीवि
द्या ३

चौकायाःकामाह्रींशक्तिबीजंवाग्भवाह्रींदोतवा
ग्भवाद्यंमादनंतत्कामकलालयोह्रींशिवाद्यंतृ
तीयमितिनंदिविद्येयं ७ अष्टमेधामनिवाग्भ
वंअगस्त्यंवागर्थ्यंकलालयंसहसलमितिशा
क्तिःप्रभाकरीविद्या ८ नवमेधामनिपुनराग
स्त्यंवाग्भवंशिवशक्तिमन्मथशक्तिमन्मथम
यंकामकलालयंचंद्रस्त्यानंगधूर्जटिमयंतृ
तीयंषाएमुखेयंविद्यादशमेधामनिविद्याष

काशिताभूयएवागस्त्यविद्यांपठित्वाभूयएवा
गस्त्यमायांपरमशिवविद्यादश १० एकादश
मेधामनिभूयएवागस्त्यविद्यांपठित्वाएतस्या
एववाग्भवंपद्धस्कबीजंकामकलालयंतस्य
हृजंकृत्वालोपामुद्रायाःशक्तिकूटराजंपठित्वा
वैष्णवीविद्या ११ द्वादशेधामनिव्याख्याता
इत्येतान्सहोवाचभगवान्सहोवाचसर्वेपू
यंकृत्वापूर्वीकामाख्यांविद्यांतुरीयरूपांतु

रीयातीतांसर्वोत्कटांसर्वमंत्रासनगतांपीठो
पपीठदेवतापरिवृतांसकलव्यापिनींसायु
धांसपरिवारांसहृदयांसामृतांसकलांसें
द्रियांसदोदितांपरापरांविद्यांस्मृत्वास्पष्टी
कृत्वाहृदयेनिधायध्यानालयंगमयित्वात्रि
कूटांत्रिपुरांपरमांमायांश्रेष्ठांपरांवैष्णविं
सन्निधायहृदयकमलकर्णिकायांपरांभ
गवतींलक्ष्मींमायांसदोदितामहावश्यक

रीमदनोन्मादिनीं धनुर्बाणपाशांकुशधारि
णीं वाग्बीजगर्भितां चंद्रमंडलमध्यवर्त्तिनीं चं
द्रकलांसह्लदर्त्री महानित्योपस्थितां पाशांकु
शसरोजपाणिं पद्मवांसमुधदर्कनिभां त्रिने
त्रां विचिंतयेद्देवीं महालक्ष्मीं सर्वलक्षणसं
पन्नां हृदये चैतन्यरूपिणीं जनरंजिनीं त्रिकू
टाख्यां स्मितमुखीं महामायां देवीं सुंदरीं सर्व
सुभगां महाकुंडलिनीं त्रिपीठमध्यवर्त्तिनीं अ १०

कथादि श्रीपीठेश्वरां भैरवीं चित्कलां महात्रि
पुरां देवीं ध्यायद्धं महाध्यानयोगेनेत्येवं वेदे दि
तिमहोपनिषत्. इत्यथर्वणीये महोपनिष
त्. इत्यथर्वणोपंचदशयाविद्यावर्णनोपनिष
त्प्रथमा। ।ॐनमस्त्रिपुरसुंदर्यै। ।अथा
तो जातवेदसे सुनवाम। इति पृष्ठित्वा त्रैपुरा
ख्यं व्याचक्षते जातवेदसे इत्येकस्य ऋचस्या
द्य मध्यावसानेषु तत्र रुच्छानेषु बीजसागर

रूपंव्याचक्षते ऋषयोचुः तान्योवाचभगवान्
जातवेदसेसुनवामतदंत्यंमहार्णवंविलोमेन
पठित्वाप्रथमस्याद्यंतदेवदीयंद्वितीयस्याद्यं
तदेवसुनवामसोममित्यनेनकौलंवामंश्रेष्ठं
सोमंमहासौभाग्यमाचक्षते सर्वसंपत्तिभ्
तंप्रथमंनिवृत्तिकारणंद्वितीयंस्थितिकारं
णंतृतीयंसर्गकारणंइत्यनेनकरंशुद्धिंकृ
त्वात्रिपुरांविद्यांस्पष्टीकृत्वा जातवेदसेसो २३

ममित्यादिपठित्वामहाविश्वेश्वरींविद्यांव्या
चक्ष्यते त्रिपुरेश्वरीजातवेदसमिति सुनवा
मजातेत्वाद्याक्षरेमातृकायाःशिरसिबिं
दवममृतरूपिणींकुंडलिनीत्रिकोणरू
पिणींचेतिवाक्यार्थः एवंप्रथमस्याद्यंवा
भवमेकारंद्वितीयंकामकलाख्यंजातवे
दसइत्यनेनपरमात्मनोजंभणंजातवेदस
तइत्यादिनापरमात्माशिवोउच्यते जातमा

त्मरा कामी कामंकामायते काममित्यादि
नापूर्णांव्याचक्ष्यते तदेवसुनवामसोमंगोत्रा
रूढंमध्यवत्तीनामध्येनार्णेन मंत्रार्णान्स्पष्टी
कृत्वागोत्रेतिप्रतिपाद्यते गोत्रेतिनाम्निगोत्रा
यामित्यामित्यादिनास्पष्टंकामकलात्मयंस्थ्
ष्टंशेषंवामंसोमंसोममित्यादिनापूर्वेणध्यना
विधेयंसर्वरक्षाकरीव्याचक्षते एवमनेनविधां
त्रिपुरेश्वरीस्पष्टीकृत्वा जातवेदसइत्यादीना

जातवेदोत्एकएवो-ईश्वरःपरंज्योतिमंत्रितोवे
त्तितुरीयंस्वंस्वरंदत्वाबीदुपूर्णंज्योतिस्थानं
कृत्वा प्रथमस्याद्यंस्वरूपंद्वितीयंचतृतीयं
चसर्वरक्षाकरंसंबंधंकृत्वाविद्यामात्मासन
रूपिणींस्पष्टीकृत्वा जातवेदसेसोममित्या
दिनापठित्वा आत्मक्षिरक्षाकरींविद्यांस्मृत्वा
धत्तयोर्धाम्नोःशक्तिंशिवरूपिणींस्पष्टीकृ
त्वाविनियोज्यसइतिशक्तयात्मकंवर्णं सोम

मितिश्रीवात्मकंजानीयाद्योजानीतससुभगो
भवति एवमेतांचक्रासनगतांत्रिपुरवासिनीं
विद्यांस्पष्टीकृत्वाजातवेदसेसुनवामसोममि
तिपठित्वापूर्णांत्रिपुरेश्वरींविद्यांसदोदितांशि
वशक्त्यात्मकामावेदितां जातवेदःशिवःस्वइ
तिशक्त्याक्षरमितिविशिवादिशक्त्यांताधोलोली
भूतांत्रिकूटादिसंचारिणींसूर्यचंद्रमनस्कांमंत्रा
सनगतांत्रिपुरांमहालक्ष्मींसदोदितांस्पष्टीकृ २३

त्वा जातवेदसेसोमंसुनवामेतिपठित्वा पूर्णां
सदात्मासनसंस्थितांरूपांविद्यांस्मृत्वापठित्वा
वेदइत्यादिनाविश्वामहेततोदेव्याबैंदवमुप
रिविन्यस्यासिद्धासनस्थांत्रिपुरांवाबिंदुमालि
नींविद्यांस्पष्टीकृत्वा जातवेदसेसुनवामसोम
मितिपठित्वात्रिपुरांलक्ष्मींस्मृत्वाग्नीनिदरा
ति सैवेयमस्यासनोज्वलंतीविचिंत्यमूर्त्तीभू
तांमूर्तीरूपिणींसर्वेश्वरींत्रिपुरांविद्यांस्पष्टी

कृत्वा जातवेदसेसुनवामसोममितिपठित्वा ए
वमेनामेवसनः पर्षदतिदतिदुर्गाणिविश्वेत्या
दिनापरप्रकाशिनीप्रत्यग्भूतांकार्यविद्यामा
र्द्दनकर्माणिसर्वार्थिकेतिव्याचक्ष्यते एवमेत
द्विद्याष्टकंसहमायादेव्यंगभूतंव्याचक्ष्यते दे
वाह्वैभगवंतमब्रुवन्महाचक्रंनामचक्रंना
यकंतन्नोब्रूहिसर्वकामकंसर्वाराध्यंसर्वरूपं
विश्वतोमुखंमोक्षद्वारंसद्योगिनमुपदिश्यपरं

ब्रह्मापिभित्वानिर्वाणमुपदिशंति तान्योवा
चभगवान्श्रीचक्रंव्याख्यास्यामइतित्रिको
णंत्रिस्त्रं कृत्वातदंतर्वर्तिनीमानयष्टीरेखांआ
कृष्यविशालांनीत्वाऽग्रतोयोनींकृत्वापूर्वयोपू
र्वयोन्याग्ररूपिणींमानयष्टींकृत्वासर्वार्द्धंनीत्वा
योनींकृत्वा आद्यंत्रिकोणंचक्रंभवतिद्वितीयमं
तरालंभवतितृतीयमष्टयोन्यंकितंभवति अ
थाष्टारचक्राद्यंतंवसुकोणाग्रतोरेखात्रि

कोणाग्रतोरेखांनीत्वा संध्याद्यश्वाकर्षणबद्धां
रेखांनीत्वा इत्येवमूर्द्धाधःसंपुटयोर्न्यंकितंसर्वयो
जयित्वा कुक्ष्याभ्यामूर्द्ध्वाग्रंरेखाचतुष्टयंकृत्वा
यथाक्रमेणमानयष्टीद्वयेनदशयोर्न्यंकितं
चक्रंभवति अनेनैवप्रकारेणपुनर्दशाराष्ट्य
रंचक्रंभवति मध्यत्रिकोणाग्रचतुष्टयाद्रेखा
चतुष्टयंआकर्ष्यऊर्द्ध्वविस्तीर्णयोर्निसंपुटंकृ
त्वामध्यचतुष्टयंकक्ष्याभ्योरेखाचतुष्टयंद १५

शाराद्येकोणेषुसंयोज्यतद्द्वाग्रांशांततोनीत्वा
सर्वयोजयित्वाचतुर्दशारंचक्रंभवति ततोऽष्ट
दलंसुवृत्तंचक्रंभवति षोडशारंषोडशपत्रं
सुवृत्तंभवति पार्थिवंचक्रंचतुर्द्वारंभवति ।
एवमेवसृष्टिक्रमेणचक्रव्याख्यानं एतन्नवा
त्मकंचक्रंप्रतिलोमेनव्याख्यातंभवति प्रथ
ति मंचक्रंत्रैलोक्यमोहनंभवति साणिमादशकं
भवति सब्राह्म्याद्यष्टकंभवेत्सदशमुद्राधिष्ठि

तंभवति प्रकटंभवति सत्रिपुराधिष्ठितंभवति।
सर्वसंक्षोभिणीमुद्राजुष्टंभवति १ द्वितीयंसर्वा
शापूरकंमंत्रालयंभवति कामाकर्षिण्यादिषो
डशाकलायुतंभवति सगुह्यंभवति त्रिपुरेश्व
र्यधिष्ठितंभवति सर्वाकर्षिणीमुद्राधिष्ठितं
भवति २ चतुर्थंसर्वसौभाग्यदायकंचक्रंभव
श्री ति सर्वसंक्षोभिण्यादिचतुर्दशशक्तियुक्तंभवति
ससंप्रदायकंभवति त्रिपुरवासिन्याधिष्ठितं

भवति सर्ववशंकरीमुद्राजुष्टंभवति ४ तुरी
यांतेसर्वार्थसाधकंचक्रंभवति सर्वसिद्धिप्रदा
देवीदशाकंभवति सकुलालयंभवति महाल
क्ष्म्याधिष्ठितंभवति सर्वोन्मादिनीमुद्राजुष्टंभ
वति ५ षष्ठंसर्वरक्षाकरंचक्रंभवति सर्वज्ञादिद
शाशक्तियुक्तंभवति सनिगर्भसंज्ञंभवति त्रि
पुरमालिन्याधिष्ठितंभवति महांकुशामुद्र
याजुष्टंभवति ६ सरहस्यंसंज्ञंभवति ६ स

ष्ठमंसर्वरोगहरंचक्रंभवति सवसिद्ध्याद्यष्टकं
भवति त्रिपुरासिद्धाख्याष्ठंखेचरीमुद्रयाजुष्टं
भवति ७ अष्टमंसर्वसिद्धिप्रदंचक्रंभवति सा
युधचतुष्टयंभवति कामेश्वराधितंत्रिकंभव
ति परापररहस्यसंज्ञंभवति त्रिपुरांबाधिष्ठि
तंभवति बीजमुद्रयाजुष्टंभवति ८ नवमंस
र्वानंदमयंचक्रंभवति सातिरहस्यंभवति ।
समहात्रिपुरसुंदर्याधिष्ठितंभवति सर्वानंद २७

मयंसंज्ञंभवति महायोनिमुद्रयाजुष्टंभव
ति ९ संक्रामयतिसर्वाणिछंदांसिचैक्रना
यकंचक्रंचैवचक्रपत्रीणि तदेवचक्रंश्रीचक्रं
तस्यनाभ्यामग्निमंडलंसूर्याचंद्रमसो तत्वों
कारपीठंपूजयीत्वातत्वाक्षरंबिंदुरूपंतदंतर्गत
चिद्योमरूपिणींपरमांविद्यांस्मृत्वात्रिपुरसुं
दरीमावाह्य क्षीरेणस्नापयित्तेदेवीचंदनेनवि
लेपिते बिल्वपत्रार्चितेदेवीदुर्गेदंशरणंगतः।

इत्येवमावाहयित्वामायालक्ष्मीमंत्रेण पूजये
त्‌ उंह्रींश्रींयावैशिवाभगवतिपंचदशानित्यानि
त्यात्रिकोणाद्बहिः तस्यैवैतेनमोनमः ह्रींश्रींया
यावैशिवाभगवती अंकामेश्वरीनित्यातस्यैतेन
मोनमः ह्रींश्रींयावैशिवाभगवती १० आंभग
मालिनिनीत्यातस्यैतेनमोनमः १० इंनित्यक्लि
न्नानित्यातस्यैतेनमोनमः ह्रींश्रींयावैशिवाभ
गवती०१० ह्रींभेरुंडानित्यातस्यैतेनमोनमः १०

उंवह्निसा॰॰नित्यातस्यैतेनमोनमः ११ ॐ
वज्रेश्वरीनित्यातस्यैतेनमोनमः १२ ऋंशि
वदूत्यैनित्यातस्यैतेनमोनमः १३ ॠंत्वरिता
नित्यातस्यैतेनमोनमः १४ लृंकुलसुंदरीनि
त्यातस्यैतेनमोनमः १५ ॡंनित्यानित्यातस्यै
तेनमोनमः १५ एंनीलपताकानित्यातस्यैते
नमोनमः १० ऐंविजयानित्यातस्यैतेनमः उं
सर्वमंगलानित्यातस्यैतेनमोनमः १० औंज्वा

लामालिनीनित्यातस्यैतेनमः १० अंचित्रा
नित्यातस्यैतेनमः १० ह्रींश्रींयावैशिवाभगव
ती अः महानित्यातस्यैतेनमः ह्रींश्रींयावैशि
वाभगवतीतस्यैतेनमः बिंदुस्थाने अः महा
त्रिपुरसुंदरीनित्यातस्यै० २यावैशिवाभगव
ति भूचक्रेबाह्यरेखायां अणिमादिसिद्धि
दशकंतस्यैवैतेनमोनमः १० अणिमादि
सिद्धिस्तस्यै नमः १० लघिमासिद्धीस्तस्यै०

महिमासिद्धिस्तस्यै १० ईशात्वसिद्धिस्तस्यै१०
वशित्वसिद्धिस्तस्यै १० प्राकाम्यसिद्धिस्त
स्यै १० भुक्तिसिद्धिस्तस्यै १० इच्छासिद्धिस्त
स्यै १०. प्राप्तिसिद्धिस्तस्यै १० सर्वकामप्रदा
सिद्धिस्तस्यै १० ह्रींश्रींयावैशिवाभगवतिब्रा
ह्म्याद्यष्टकंतस्यै ११ आंब्राह्मीतस्यै ११ ई
माहेश्वरीतस्यै ११ ऊंकौमारीतस्यै ११ ऋंवै
ष्णवीतस्यै ११ ॡंवाराहितस्यै ११ ऐंइंद्राणि

तस्यै ११ ऊँ चामुंडा तस्यै ११ अः महालक्ष्मी तस्यै ११
ऊँ ह्रीं श्रीं यावैत्रिवा भगवती मुद्रा दशकं तस्यै० ११
द्रां संक्षोभिणि मुद्रा तस्यै० ११ द्रीं सर्वविद्राविणी
मुद्रा तस्यै० ११ क्लीं सर्वाकर्षिणी मुद्रा तस्यै० ११
ब्लूं सर्ववशंकरी मुद्रा तस्यै० ११ सः सर्वोन्मादिनी
मुद्रा तस्यै० ११ क्रों महांकुशा मुद्रा तस्यै० ११ हस्रैं
हस्रूं कलह्रीं स्त्रौं त्रिखंडा मुद्रा तस्यै० ११ हसौ बी
ज मुद्रा तस्यै० ११ हसखफ्रें खेचरी मुद्रा तस्यै० ११

ऐं योनी मुद्रा तस्यै० १० ११ अं आं सौ प्रथमच
क्रेश्वरी त्रिपुरा तस्यै० ११ द्रां सर्वसंक्षोभिणी मु
द्रा तस्यै ११ अणिमा सिद्धिस्तस्यै ११ कामाक
र्षिण्यादि षोडशकं तस्यै ११ ऊं रूपाकर्षिणी त
स्यै ११ ऋं रसाकर्षिणी तस्यै ११ ऌं गंधाकर्षि
णी तस्यै ११ ॡं चित्ताकर्षिणी तस्यै ११ ॡं धैर्या
कर्षिणी तस्यै ११ एं स्मृत्याकर्षिणी तस्यै ११।
ऐं नामाकर्षिणी तस्यै ११ ऊँ बीजाकर्षिणी त

स्यै ११ ॐ आत्माकर्षिणि तस्यै ११ आं अमृताक
र्षिणि तस्यै ११ अः शरीराकर्षिणी तस्यै ११ ऐं क्लीं
सौः द्वितीयचक्रेश्वरी तस्यै ११ ह्रां सर्वविद्राविणीमु
द्राश्री० ११ लघिमासिद्धिस्तस्यै ११ अनंगकुसु
माष्टकं तस्यै ११ कंथं अनंगकुसुमा तस्यै
११ चंथं अनंगमेखला तस्यै ११ इंथं अनंगम
दना तस्यै ११ तं अनंगमदनातुरा तस्यै ११ पं
अनंगरेखा तस्यै ११ यंरं अनंगवेदिनी त २३

स्यै ११ वांइं अनंगांकुशा तस्यै ११ ल्वांक्षः अनं
गमालिनी तस्यै ११ ह्रीं क्लीं सौः तृतीयचक्रे
श्वरी श्रीत्रिपुरसुंदरी तस्यै ते नमः ११ सर्वाक
र्षिणी मुद्रा तस्यै ११ महिमासिद्धिस्तस्यै ११ ॐ ऐं ह्रीं
श्रीं या वै शिवा भगवति सर्वसंक्षोभ ण्यादि च
तुर्दशकं तस्यै वै ते नमो नमः ११ कं सर्वसंक्षो
भिणि तस्यै ११ खं सर्वविद्राविणी तस्यै ११ गं
सर्वाकर्षिणि तस्यै ११ घं सर्वाह्लादिनी तस्यै ११

ङं सर्वमोहिनीतस्यै ११ चं सर्वस्तंभिनीतस्यै ११
छं सर्वजृंभिनीतस्यै ११ जं सर्ववशंकरीतस्यै
११ झं सर्वरंजिनीतस्यै ११ ञं सर्वोन्मादिनीत
स्यै ११ टं सर्वार्थसाधिनीतस्यै ११ ठं सर्वसंपत्त
प्रपूरिणीतस्यै ११ डं सर्वमंत्रमयीशक्तिस्त
स्यै ११ ढं सर्वद्वंद्वक्षयकरीतस्यै ११ ह्रैं ह्क्लीं ह्सौं
चतुर्थचक्रेश्वरीत्रिपुरवासिनीशक्तिस्तस्यै
११ वं रुं सर्ववशंकरिमुद्रातस्यै ११ ऊं इशित्व २२

सिद्धितस्यै ११ सर्वसिद्धिप्रदादेवीदशकं तस्यै ११
ॐ ह्रीं श्रीं यां वैं शिवाभगवति णं सर्वसिद्धिप्रदादेवी
स्तस्यै ११ तं सर्वसंपत्प्रदादेवीस्तस्यै ११ थं सर्व
प्रियंकरीदेवीस्तस्यै ११ दं सर्वमंगलादेवीस्तस्यै
११ धं सर्वकामप्रदादेवीस्तस्यै ११ नं सर्वदुःखवि
मोचिनीदेवीतस्यै ११ पं सर्वमृत्युप्रशमनिदे
वीतस्यै ११ फं सर्वविघ्नविनाशिनीदेवीतस्यै ११
बं सर्वांगसुंदरीदेवीतस्यै ११ भं सर्वसौभाग्यदा

यिनीदेवीतस्यै ११ मंमोक्षप्रदादेवीश्री ११ ह्सैं ह्
सक्लीं ह्सौः पंचमचक्रेश्वरीत्रिपुरातस्यै ११
सः सर्वोन्मादिनीमुद्रातस्यै ११ वशित्वसिद्धिस्त
स्यै ११५ सर्वज्ञादिदशाकंतस्यै ११ ॐ ह्रीं श्रीं यावे
शिवाभगवतीमं सर्वज्ञादेवीस्तस्यै ११ यं सर्वशा
क्तिस्तस्यै ११ रं सर्वैश्वर्यप्रदादेवीस्तस्यै ११ लं स
र्वज्ञानमयीदेवीतस्यै ११ वं सर्वव्याधिविनाशिनी
देवीतस्यै ११ शं सर्वाधारस्वरूपादेवीतस्यै ११ २३

षं सर्वपापहरादेवीतस्यै ११ सं सर्वानंदमयी
देवीतस्यै ११ हं सर्वरक्षास्वरूपिणीदेवीतस्यै
११ क्षं सर्वेप्सितफलप्रदादेवीतस्यै ११॥ ११
फ्रें ह्स्क्लीं ह्स्रूं षष्ठचक्रेश्वरीत्रिपुरमालिनीतस्यै
११ क्रौं महांकुशामुद्राश्रीतस्यै ११ प्राकाम्य
सिद्धिस्तस्यै ११ वशिन्याद्यष्टकंतस्यै ११ अं
१६ क्षं वशिनीवाग्देवतातस्यै ११ कथकस्ल ह्रीं
कामेश्वरीवाग्देवतातस्यै ११ चं ब्लूं मोहिनीवा

ग्देवतातस्यै ॥ टंहंमलहुंविमलावाग्देवतातस्यै
वैतेनमः ॥ तंर्तुजंक्लींअरुणावाग्देवतातस्यै
॥ पंचंतुहसकलह्रूंजयिनीवाग्देवतातस्यै ॥
यंइंतुंभमरयूंसर्वेश्वरीवाग्देवतातस्यैनमः ॥
शंषंतुंहस्क्ष्मींत्रिंकौलिनिवाग्देवतातस्यै ॥ ऐं
ह्रींश्रींसौःसप्तमचक्रेश्वरीत्रिपुरासिद्धातस्यै
॥ हसखफ्रेंखेचरीमुद्रातस्यै ॥ भुक्तिसिद्धि
तस्यै ॥ ७ सांतरालदेवतातस्यै ॥ यांरांलांवां २५

सांषांडींकुंहंसःत्रंभणावाण० रूपिणीरूपि
णीतस्यै ॥ धंयंमोहनकोदंडरूपिणीतस्यै ॥
आंह्रींवशिकरणपाशरूपिणीतस्यै ॥ क्रौंक्रौं
स्तंभनांकुशारूपिणीतस्यै ॥ कामेश्वर्यादिदे
वतातिस्रःतस्यै ॥ वाग्भवकूटेश्वरीतस्यै ॥
कामराजकूटेश्वरीवज्रेश्वरीतस्यै ॥ शक्तिकू
टेश्वरीभगमालिनीतस्यै ॥ ८ ह्रैंहक्लींह्सौंह
स्क्लैंअष्टमचक्रेश्वरीत्रिपुरांबातस्यै ॥ हसैंबीं

जमुद्रातस्यै ११ इच्छासिद्धितस्यै ॐह्रींश्रींयावैशिवा
भगवतीहसकलरडैं त्रिपुराभैरवीतस्यै वैतेनमोन
थ मः ११ अर्वातुरीयविद्यामुच्चार्यब्रह्मरंध्रेउद्ध्यान
पीठे श्रीवर्णानाशात्मिके तुरीयतुरीयातीतदशा
धिष्ठायके परब्रह्मात्मशक्ति बैंदवचक्रेश्वरी श्री
महात्रिपुरसुंदरी तस्यै ११ ऐं महायोनीमुद्रात
स्यै ११ ज्ञानसिद्धिस्तस्यै ११ ॐकारदेवतातस्यै ११
त्रिपुरा त्रिपुरेश्वरी त्रिपुरवासिनी त्रिपुरमालिनी

त्रिपुरसिद्धा त्रिपुरांबा त्रिपुरभैरवी देव्यस्ताभ्यः
तस्यै ११ श्री सर्वकार्यसिद्धिस्तस्यै ११ श्री त्रिखं
डामुद्रातस्यै वैतेनमोनमः इत्यथाविद्भगवन्ति
त्येतैर्मंत्रैर्भगवतीं यजेत ततो देवी स्वमात्मानं द
र्शयति तस्माद्य एतैर्मंत्रैर्यजति स ब्रह्मणास्य
तिर्यजति सोमृतत्वं च गच्छति य एवं वेद इतिम
होपनिषत् ॥ अथर्वणीये महाचक्रावरणोप
निषद्द्वितीयः २ ॐ नमस्त्रिपुरसुंदर्यै देवा ह वा

द्वैमुद्रास्त्वजेयमिति भगवंतमब्रुवन् तान्होवा
च भगवानवनीकृतजानुमंडलो विस्तारयन्प्रास
नं कृत्वा मुद्रास्त्वजेयमिति सर्वान्नाकर्षयति ।
योनीमुद्रामधीतेसर्ववेत्तीसर्वान्त्रंभयतिस
र्वान्स्तंभयति देविएणंवस्तंभयतिय एवंवे
द मध्यमेनानामिकोपरिविन्यस्यकनिष्ठांगुष्ठ
योर्निर्मुक्ताधस्तर्जन्योर्दंडवधस्तादेकत्रव
ध्वासयमासप ते सैवामिलितमध्यमाद्वि २६

तीया २ सैवांकुशाकृतिस्तृतीया ३ वलितेलोमे
न पाणिनोसन्दर्शयित्वांगुष्ठौसाग्निमौसमा
धायतुरीया ४ परस्परेण मध्यमाकनीयसेव
ध्वानामिकेदंडिन्यौतर्जन्यावध्वा = पालिंग्याने
नतिष्ठता मध्यमानखमिलितांगुष्ठौ पंचमी
५ सैवांकुशोत्यंकुशेत्यंकुशाकृतिरितिषष्ठी ६
दक्षिणहस्तेवामवाकुंकृत्वान्योन्यानामिकेक
नीयसे मध्यमागतेतर्जन्याक्रांतेसरलांगुष्ठौ

खेचरीमुद्रा सप्तमी ७ सर्वोद्धे सर्वं खेचरीमिति ७
स्वमध्यमानामिकोत्तरकनीयसेत्येव मातः पा
र्श्वयो स्तर्जन्यावंकुशाम ध्येयुंत्का: सांगुष्ठया
न्योन्यं समंजलिं कृत्वा अष्टमी संपद्यत इति ८
या परस्पर मध्यमांगुष्ठवर्त्तिन्यानामिके तर्जन्या
क्रांते समे मध्ये आदायांगुष्ठौ मध्यमावर्त्तिनौं
नवमी संपद्यते ९ समे यं कनीयसे समें तरें गुष्ठौ
समावंतस्थितौ कृत्वा त्रिखंडेयमापद्यते पंच २७

हास्वपंचधा मुद्राः स्पष्टाः क्रों मदांकुरोत्ति द्रसख
फ्रें खेचरी २ ह्सौं: बीजाष्टमी वाग्भवाधा नवमी त्रि
पुरांबा बीजेन त्रिखंडा दशमी संपद्यत इतिय एवं वे
द. अथातः कामकला पंच चक्रं व्याख्यास्यामः ह्रीं
क्लीं ऐं ब्लीं स्त्रूं एते पंच कामाः सर्वचक्रं व्यावर्त्तते ।
मध्यमं कामं सर्ववसाने संपुटी कृत्वा ऐं ब्लूं कारे
ण संपुटं व्यासं घट्टकं कृत्वा दिग्भावेन ० मध्यवर्त्ती
नी साध्यं बद्धा भूर्जपत्रे यजति एतच्चक्रं यो वेत्ति

सर्वान्लोकानाकर्षयति ससर्वविषांस्तंभयति
नीलियुतंचक्रंसर्वान्मारयतिपीतद्रव्यैर्गतिंस्तं
भयति लाक्षायुक्तंकृत्वासर्वान्लोकान्वशंक
रोति नवलक्षंजप्त्वारुद्रत्वंप्राप्नोतिमातृकया
वेष्टितंकृत्वाविजयीभवति भगाकारंकुंडं
कृत्वाअग्निमादायद्विश्ववशीकरोतिपुरु
षोकृत्वात्रिकोणेमेधाविभवति वर्तुलेकृत्वाश्री
यमतुलांप्राप्नोति चतुरस्रेकृत्वामेधाविर्भव २८

तिवृद्धिर्भवति त्रिकोणेकृत्वाशत्रून्मारयति स्तंभय
ति पुष्पाणिकृत्वाविजयीभवतिमल्हारसेनकृत्वाप
रमानंदनिर्भरोभवति माहारसाध्यरुद्रसागणानां
त्वागणपतिमित्येषमाद्याहरंश्रेत्यबेंदुपूर्णमित्य
नेनानंगंस्पष्टयति भगणेशंनमस्कुर्यात् उंन
मोभगवतेभस्मांगगणायरुद्रतेजसेहृन्रूपचर
मचरविध्वंसयरुद्रजरभंजयभूलक्ष्मलितेज
यरपुर्वसिद्धिंकुरुरसमुद्रंपूर्वप्रतितिष्ठितेबध्व

दिष्टंशोषय२ स्तंभयपरयंत्रपरतंत्रपरभूतपर
कंदर्पछिंधि२ छिंधि२ ह्रींफट्स्वाहा अनेनहोत्राध्य
हंपूजयेत् कुलकुमारिविद्यादेमंत्रकोटिधीम
हितन्नःशक्तिःप्रचोदयात् इतिकुलकुमार्योर्यार्च
नंकृत्वायोवैसाधकोभिक्षांलभतिसोमृतत्वंगच्छ
ति ससर्वमाप्नोति परमायुष्यमवाप्नोतिपरब्र
ब्रह्मरूपोभूत्वातिष्ठत्येवंवेदेतिमहोपनिषत् इ
त्यथर्ववेणीयेत्तृतीयोपनिषत् ३ ॐनमस्त्रिपुर

सुंदर्यैनमः देवाहवैभगवंतमब्रुवन्देवागायत्रंरु
द्रमंत्रोव्याख्यातंत्रैपुरंसर्वोत्तमंजातवेदसंसूक्तंव्या
ख्यातं तस्मैपुराष्टकमेतद्दृष्ट्वामुच्यतेयोगिजन्मसं
सारबंधनात् इत्येवंब्रुवतांसर्वेषांदेवतानांश्रुत्वे
दंवाक्यमित्यथातोनुवाकेनमृत्युंजयंदर्शयति।
तस्मात्र्यंबकमिति त्रयाणांपुरुषाणांत्र्यंबकंस्वा
मिनंतस्मादुच्यते त्र्यंबकमित्यथकस्मादुच्यते य
जामहे सवामहेस्तुमहे नुमहे इत्यक्षरद्वयेन

३०

ग्रष्टेनकूटत्वेनाक्षरेणमृत्युंजयमुच्यते अथकस्मा
दुच्यतेसुगंधिमिति सर्वतोयशःप्राप्नोति अथक
स्मादुच्यते पुष्टिवर्धनमितियः सर्वान्लोका
न्सृजति सर्वान्लोकान्व्याप्नोति अथकस्मादु
च्यते अमृतादित्यमृतत्वंप्राप्नोति नित्यत्वंप्राप्नो
ति स्वयंरुद्रोभवति देवाहवैभगवन्तमूचुःसर्व
देनाख्यातं अथकैर्मंत्रैर्देवस्तुताप्रीतोभवति।
स्वात्मानंदर्शयति तान्सर्वान्शैवान्वैभवान् ३०

सोऽस्मत्प्रणोद्यान्नोब्रूहि इतिसहोवाचभगवा
न् ऽयंबकेनानुष्टुभेनमृत्युंजयमुपासयेत् ष
र्वैरागाद्यनाव्याप्त्रमकाराक्षरमितिस्मृतं ॐनमः
शिवायेतियाजुषमंत्रेणोपासकोरुद्रत्वंप्राप्नो
तिशिवत्वंप्राप्नोति कल्याणत्वंप्राप्नोति यएवं
वेद तद्विष्णोःपरमंपदंसदापश्यंतिसूरयः २
दिवीवचक्षुराततंतद्विप्रासोविपण्यवोजा
गृवांसःसमिंधतेविष्णोर्यत्परमंपदं विष्णोःस

र्तोसुखस्यास्नेहोयथापलालपिंडमीतत्प्रो
तमवाप्तंव्यतिरिक्तंव्याप्नुयादितिविद्वानोर्यत्पर
मंपदंव्याप्नोतिपश्यतीश्रुतेस्सूरयोब्रह्मादयो
देवासइति सदाहृदयमादत्तेइतितस्मात्तद्विष्णो
स्वरूपंवसतितिष्ठतिभक्तेष्वितिवासुदेवइति
वा ऊँनमेतित्रीण्यक्षराणि भगवतइतिचत्वा
रीवासुदेवायेतिपंचाक्षराण्येतद्वैवासुदेवस्य
द्वादशाक्षरंपरमापश्यति सोपत्यवतरमिति ३१

सर्वमायुर्विधत्ते प्राजापत्यंगोपत्यंरायस्पो
षंवसमुश्नुते प्रत्यगानंदंब्रह्मपुरुषंमण
वस्वरूपं अकारोकारमकारइति ज्ञानवान्सं
भवति तदेतदोमिति हंसःशुचिषदितित्र्य
चू हंसइत्येतन्मनोरक्षरद्वितराणप्रभासुजे
नसौरेणाकृत गोजाऋतजाअद्रिजाउक्ताः
सत्याःप्रभाःपरंजन्याःउषाभिःपूर्वसौरम
धीतेयःससर्वफलमश्नुतेसव्योक्ष्णंपरमधा
म्नि

न्निसौरेणावसत गणानांत्वेतित्रैष्टुभेनपूर्वेणा
ध्वनामनुनैकार्णेनगणपतिमभ्यर्च्यगणेशत्वं
प्राप्नोति ॥ अथगायत्रीसावित्रीसरस्वती ॥ अ
जपा ॥ मातृकाप्रोक्तातथासर्वमिदंव्याप्तं ऐं
वागीश्वरीविद्महे क्लीं कामेश्वरीधीमहि सौः
तन्नः शक्तिः प्रचोदयात् इतिगायत्रीप्रातः
सावित्रीमध्याह्ने सरस्वतीसंध्यायामिति नि
त्यकेनजपा हंसः इत्येवंमातृकापंचाशद्वर्णे ३२

विग्रहेणाकारादिक्षकारांतेनव्याप्नोतिभु
वनानिशास्त्राणिछंदांसिइत्येवंभगवतिस
र्वंव्याप्नोति इत्येवंभूर्भुवस्वस्तस्यैवैतेनमो
नमः इतितानाहभगवान् इत्येतैर्मंत्रैर्यो
नित्यंदेवींस्तौति ससर्वंपश्यतिसोमृतत्वं
गच्छति यएवंवेदेतिमहोपनिषत् इत्य
थर्वणीयेत्रैपुरोपनिषत्स्वतुर्थः ४ ॐन
मस्त्रिपुरसुंदर्यै देव्यारुचैभगवंतमब्रुवन्

स्वामिन्नो कथितं स्फुटं क्रियाकांडविषयेत्रैपुर
मित्यथपरमंनिर्विषयंकथयस्वेतितान्होवा
चभगवान्तुरीयंमाययानिर्दिष्टंपरंब्रह्मेति
परमंपुरुषंचिद्रूपंपरमात्मेश्रोतामंताद्रष्टा
द्रेष्टाआदिष्टाविज्ञातासर्वेषांपुरुषाणामंत
रेपुरुषःसआत्मेतिविज्ञातः तत्रलोकान
लोकाःवेदानवेदाःपशवोनपशवःतापसो
नतापसःपोल्कसोनपोल्कसाःविप्रोनवि ३३

प्रः इत्येकमेवपरंब्रह्मविभातिनिर्वाणंनत
त्रदेवानऋषयोनपितरोनविषयाः इत्येते
श्रुनियंतंव्रतिश्रुतंसर्वंविद्धेति अतोनिर्वि
षयंनित्यंमनःकार्यंमुमुक्षुणा यतोनिर्वि
षयस्यास्यमनसोमुक्तिरिष्यते मनोहिद्वि
विधंप्रोक्तंशुभंवाशुभमेवच अशुभंका
मसंकल्पंशुभंकामविवर्जितं २ मनएवम
नुष्याणांकारणंबंधमोक्षयोः बंधश्चविष

यासक्तंमुक्तंनिर्विषयंमनः ३ यदायात्युन्म
नीभावंतदेवपरमंपदं तावदेवनिरोद्धव्यंयाव
द्धृदिगतंक्षयं ४ एतज्ज्ञानंचध्यानंचशेषो
न्योग्रन्थविस्तरः नैवचिंत्यंनवाचिंत्यंभाव्यं
चाभाव्यमेवच ५ पक्षपातविनिर्मुक्तंब्रह्म
संपद्यतेस्वयं स्वरेणसंधयेद्योगिमस्वरंभा
वयेत्परं ६ अस्वरेणतुभावेननाभावोभा
वइष्यते तदेवनिष्कलंब्रह्मनिर्विकल्पंनि ३४

रंजनं ७ तद्ब्रह्माहमितिज्ञात्वाब्रह्मसंप
द्यतेक्रमात् निर्विकल्पंमनन्तस्यहेतुदृष्टां
तवर्जितं ८ अप्रमेयमनाद्यंचयज्ज्ञात्वा
मुच्यतेबुधः ननिरोधोनचोत्पत्तिर्न
बंधंनचसाधकः ९ नमुमुक्षुर्नवामुक्ति
रित्येषापरमार्थता एकएवात्मामंतव्योजा
ग्रत्स्वप्नसुषुप्तिषु १० स्थानत्रयाद्व्यतीत
स्यपुनर्जन्मनविद्यते एकएवहिभूतात्मा

भूतेभूतेव्यवस्थितः ११ एकदाबहुधाचैव
दृश्यतेजलचंद्रवत् घटसंवृत्तमाकाशंवि
ह्यमानेघटेयथा १२ घटोलीयेतनीकाशं
तद्वज्जीवोनभोमयः घटंविद्धिविधाकारंवि
ह्यमानेघटेपुनः १३ तद्भेदेनचजानातिसं
जानातिवानित्यसः सचमायावृतोयावत्ता
वत्तिष्ठतिवापुनः १४ भिन्नेतमसिचैकत्व
मेकएवानुपश्यति शब्दार्णपरमंब्रतस्मिन् ३५
ह्म

क्षीणेयदक्षरं १५ तद्विद्वानक्षरंध्यायेद्यदिच्छे
च्छांतिमात्मनः द्वेब्रह्मणीवेदितव्यंशब्दब्रह्म
परंचयत् १६ शब्दब्रह्मणिनिष्णातःपरंब्रह्मा
धिगच्छति १ ग्रन्थमभ्यस्यमेधाविज्ञानवि
ज्ञानतत्परः १७ पलालमिवधान्यार्थीत्य
जेद्ग्रन्थमशेषतः गवामनेकवर्णानांक्षीर
स्याप्येककवर्णता १८ क्षीरवत्पश्यतेज्ञानं
लिंगनास्तुगवांयथा ज्ञाननेत्रंसमादाय

समुद्धृत्य परंपरं पदं निष्कलं परमं ब्रह्मरांतं तद्ब्र
ह्माहमितिस्मृतं १९ इत्येकं परमं ब्रह्मस्वरूपं
सर्वदेहिनां सर्वभूताधिवासं चतुरीयं यो जानी
ते सोऽक्षरे परमे व्योम्न्यधिवसति य एवमिमां
विद्यां ब्रह्मयोनिस्वरूपां तुरीयां ताम्निश्रामुपेश
रणमहंस्वपद्ये आकाशाद्यनुक्रमेण सर्वेषां चै
तद्भूतानां आकाशादेवपराणि सर्वाणि ह वै
मानि भूतानि आकाशाज्ज्यायंते तस्मादेवजा २६

तानि जीवंति तस्मादाकाशबीजं विधातुदे
वाकाशं बीजं पीठं ततः पीठममृतपीठं मनः पी
ठं रत्नपीठं जानीयाद्यो जानीते सोऽमृतत्वं गच्छ
ति तस्मादेतां तुरीयां श्रीकामराजियामेका
दशाधाभिन्नमंत्रैः नमितां जानीते स तुरीयं प
दं प्राप्नोति इत्येवं वेदेतिमहोपनिषत् श्रीम
त्रिपुरसुंदर्यै नमो नमः इति पंचमोपनिष
त्संपूर्णं समाप्तं श्रीरस्तु श्री छ श्री

ཀ༧

ཀ༧